

TUINVOGELTELLING SPECIAL

VOGELS VOEREN

Vogels voeren is leuk en ze zijn ermee geholpen. Nóg leuker is het in de aanloop naar de Tuinvogeltelling. Vogels krijgen dan de gewoonte uw tuin te bezoeken, zodat er meer te tellen is. In deze Special ontkracht Vogelbescherming de mythes die de ronde doen over vogels voeren, geeft antwoord op veel gestelde vragen en geeft u handige voer-tips.

Tuininrichting

Belangrijk voor we beginnen over vogels voeren: richt uw tuin of balkon zo in dat vogels er natuurlijk eten vinden. Een tuin met bessen, fruit, noten, zaden en insecten doet meer goed dan eenzijdig bijvoeren.

Uw tuin of balkon vogelvriendelijk maken kan gemakkelijk; tips vindt u op de [website van Vogelbescherming](#).

Of, vul uw postcode in op [mijnvogeltuin.nl](#) en doe de postcode vogelcheck. U ziet dan welke vogels in uw buurt leven en wat u voor ze kunt doen.

Is het wel goed om vogels te voeren?

Ja. Het is goed om vogels te voeren. Ze worden niet lui en dik, ze blijven natuurlijk voedsel zoeken en worden er niet afhankelijk van.

Voeren mág

Voeren kan geen kwaad voor de vogels en het brengt de natuur dichtbij. Voor de duidelijkheid: het is niet zo dat het móet. Tuinvogels blijven wilde dieren, die prima voor zichzelf kunnen zorgen, mits onze tuinen vogelvriendelijk zijn ingericht.

Dikke vogels worden opgegeten

Voeren helpt vogels reserves op te bouwen voor de kou, of de trek, het drukke broedseizoen, of de rui. Vogels eten echter nooit té veel. Ze worden niet lui of dik van bijvoeren. De reden is overduidelijk: als ze te dik zijn, zijn ze minder fit, opletterend en wendbaar en worden opgegeten.

Vogels blijven zelf voer zoeken

Vogels blijven altijd natuurlijk voedsel zoeken, ook als u bijvoert. Ze verleren dat niet. Instinctief nemen ze wat ze nodig hebben. Als u ineens stopt met voeren komen ze regelmatig kijken op de plek waar ze eten verwachten, maar ze gaan niet zitten wachten tot ze dood honger hebben.

Mag je alleen maar voeren in de winter?

Nee. U mag het hele jaar voeren. Het kan geen kwaad om het hele jaar door vogels te voeren. In alle seizoenen zijn er omstandigheden waardoor ze wel een extraatje kunnen gebruiken.

Winter

's Winters is het duidelijk te zien dat het niet makkelijk is om buiten in de natuur te overleven. Kleine vogels verbranden 's nachts soms wel 10% van hun lichaamsgewicht en kunnen iedere calorie gebruiken.

Lente

Ook in de lente zijn de vogels blij als u bijvoert! Het broedseizoen breekt aan en ze hebben soms wel tien extra monden te voeden. In tegenstelling tot wat u misschien denkt, is er weinig eten te vinden. Zaden en bessen uit de herfst zijn namelijk opgegeten, verrot, of inmiddels gekiemd. Door de klimaatverandering zijn de rupsen er eerder dan de jonge vogels en door de achteruitgang van de insecten moet het bijna wel moeilijker zijn om ze te vinden.

Zomer en herfst

Als u doorvoert in de zomer, helpt u vogels de kwetsbare periode van de rui door te komen en om lekker doorvoert de herfst in te gaan. In de herfst moeten de blijvers zich vervolgens dik genoeg eten om de Nederlandse winter te overleven en de trekvogels om duizenden kilometers te vliegen.

Is bijvoeren niet slecht voor jonge vogels?

Nee. Bijvoeren is niet slecht voor jonge vogels.

Vogelouders weten donders goed dat jonge vogels eiwit moeten eten. Ze werken zich te pletter om piepen, rupsen en vette larven te vangen. Als u voert, eten ze dat voornamelijk zelf (fijn, hoeven ze minder energie te steken in zoeken) en de kleine bestjes gaan naar de jongen.

Honderd hapjes

Ziet u ze wel eens een hapje pindakaas - of wat u ook bijvoert - aan de jongen geven? Niks aan de hand. Die worden wel 100 keer per dag gevoerd en af en toe wat anders dan insect is geen probleem. Vertrouw het instinct van de ouders.

Voedseltekort

Pas als ze echt niks anders vinden, voeren vogelouders hun jongen met voer dat u ze geeft. Zijn de kuikens net uit het ei, dan gaan ze daar misschien dood aan. Naar, maar die kleintjes overleven periodes van ernstig voedseltekort sowieso niet. Tip: voer als er jonge vogels zijn eiwitrijk voedsel, zoals insectenkorrels, meelwormen of een gekookt eitje!

Wat WEL voeren?

Zadenmengsels

Er zijn veel soorten zadenmengsels te koop. De betere bevatten maïsvlokken, verschillende zaden, zonnebloempitten en kleine stukjes pinda of noot. Besef dat kleine vogels hele tarwe- en gerstkorrels niet kunnen verteren. Ziet u dat ze voer laten liggen, probeer dan een ander mengsel.

Zwarte zonnebloempitten

Zwarte zonnebloempitten in een voedersilo zijn het hele jaar top! Het oliegehalte in zwarte pitten is hoger dan in gestreepte pitten, dus u zult merken dat de vogels ze liever eten, probeer het maar eens. U kunt ze ook zonder schil kopen.

Nigerzaad

Dit zijn kleine zwarte zaden met een hoog oliegehalte. Lekker voor putters en sijsjes.

Fruit

Zachte gehalveerde appels, peren, bananen, bessen en druiven, maar ook rozijnen, krenten en ander gedroogd fruit zijn uitermate geschikt voor vogels. Leg ze op de grond of de voertafel.

Pinda's

Pinda's zijn rijk aan vet en populair bij tuinvogels. Voer ze in een pindasilos. Vogels moeten er dan kleine stukjes afpikken en geven nooit hele pinda's aan hun jongen, die dat mogelijk niet goed verteren. Beter het zekere voor het onzekere!

Hard vet (bollen) en vogelpindakaas

Vetbollen, vogelpindakaas en andere vetproducten al dan niet met insecten erin zijn uitstekend wintervoer: gezonde voedingsstoffen en veel calorieën om warm te blijven. In de zomer mag, maar dan hebben vogels minder vet nodig en bij warm weer kan het sneller bederven.

Meelwormen of insectenkorrels

Gevriesdroogde meelwormen of insectenkorrels zijn een heel natuurlijke voedselbron voor vogels. U kunt ze het hele jaar voeren, maar vooral in het voorjaar heeft dit meerwaarde voor jonge vogels.

Gekookt ei

Het lijkt wat tegennatuurlijk, maar een hard gekookt, geprakt kippeneitje, is een gezonde bron van eiwitten voor (jonge) vogels.

Eierschaal

U maakt vogels ook blij met verkrumelde eierschalen van hardgekookte eieren (geen rauwe!). Zeker in het broedseizoen, want voor het produceren van hun eieren hebben ze veel kalk nodig.

Geplette haver, muesli en cruesli

Restjes havervlokken, muesli of cruesli kunt u gerust aan de vogels geven, mits er geen zout in zit. Kijk hiervoor op de verpakking.

Wat NIET voeren?

'Mensen-pinda's'

Koop nooit 'mensen-pinda's' en 'mensen-pindakaas' voor vogels. Vaak zit er zout bij en dat is slecht voor vogels. Er is niet voor niets speciale vogelpindakaas te koop. Voerpinda's zijn daarbij ongebrand en hebben een hogere voedingswaarde, daar hebben vogels meer aan.

Beschimmeld voer

Koop nooit pinda's of vogelvoer waar (zwarte) schimmel op zit. Is dat wel het geval, dan kan er een gifstof in zitten: aflatoxine. Maak de verkoper hierop attent.

Schimmelt het voer op de voertafel? Dan is het te lang blijven liggen. Verwijder het direct en voer wat minder. Als het voor de avond niet op is, was het te veel. Sommige schimmels zijn schadelijk!

Zaadmengsels met grote brokken

Vermijd (goedkope) zaadmengsels met ongekookte spliterwten, bonen, rijst of linzen. Moeilijk verteerbaar en alleen grote vogels eten ze. Groene of paarse brokken zijn vaak hondenvoer, dat ongeweekt niet veilig eetbaar is voor vogels.

Zacht of vloeibaar vet

Olie en zachte vetten kunnen op de veren komen. Het isolatievermogen en de waterbestendigheid wordt daardoor minder. En om buiten te overleven heb je echt een warm en waterdicht pak nodig.

Ook heeft vloeibaar vet mogelijk een laxerend effect op vogels. Als dat inderdaad zo is, doet dat meer kwaad dan goed.

Melk

Geef nooit melk aan vogels! Hun darmen kunnen geen melk verteren. Krijgen ze het toch binnen, dan kunnen ze er maagaandoeningen van krijgen of zelfs dood aan gaan.

Alles waar een netje om zit

Gebruik geen netjes, niet bij pinda's, niet bij vetbollen, nergens bij. Vogels kunnen erin verstrikt raken en sterven of zichzelf verwonden. Ook waaien lege netjes nog wel eens de natuur in. Waarom bijdragen aan de plastic soep als het niet hoeft.

Zout

Zout is voor vogels nog veel ongezonder dan voor mensen. Hun nieren kunnen het niet goed verwerken. Voer vogels dus nooit producten met zout.

Brood

In brood zit zout, dus het is in grote hoeveelheden slecht voor vogels. Het tafellaken met broodkrui-meltjes uitschudden kan vast geen kwaad, maar zeker weten we dat niet.

Levende maden

Met (levende) maden moet u uitkijken. Zij kunnen de vogels niet alleen verwonden, maar ook besmettelijke ziektes bij zich dragen.

Wat en hoe voeren voor welke vogels?

Voer gevarieerd, op verschillende plaatsen en voor elke vogel wat wils. Hieronder ziet u per groepje vogels hoe u dat aanpakt.

Mussen, vinken, groenling

Groenlingen en de verschillende soorten mussen en vinken zijn echte zaadeters, met een forse snavel om zaden en pitten te kraken. Voer ze dus allerlei zaden, granen, mais, zonnebloempitten en pinda's. Strooi het op de grond (een sneeuwvrije plaats), of op een voedertafel. Veel van deze zaadeters overwinteren in groepen en ze wijzen elkaar de weg naar voedzame hapjes.

Roodborst, winterkoning, heggenmus

Roodborst, winterkoning en heggenmus zijn insecteneters. Voor hen is het vooral in de winter behelpen. Heel blij zijn ze met gevriesdroogde meelwormen of insectenmix. Ook een fijn zaadmengsel of ongekookte havermout, kleine stukjes pinda of wat broodkruimeltjes zijn geschikt.

Leg het voer op wel tien beschutte plekjes op de grond in de tuin en geef niet in één keer heel veel, maar herhaaldelijk een klein beetje. Ze rommelen namelijk wel een paar keer per dag de tuin door en volgen dan een soort 'voedselroute' van kansrijke plekjes.

Mezen

Mezen (staart-, pimpel-, kool- en zwarte mees) zijn acrobaten die gerust ondersteboven hangend met z'n tien tegelijk iets eten. Hang dus eten voor ze

in een boom: vetbolletjes in een vetbolhouder of en pinda's in een silo. Of 's winters zo'n gezellige pindaslinger. Daarnaast zijn ze te porren voor zonnebloempitten of een silomix in de voedersilo of in een voerhuisje.

Lijsterachtigen en spreeuw

Merel, zanglijster, kramsvogel, koperwiek en spreeuw zijn niet kieskeurig. Ze eten rotte appels of peren en krenten of rozijntjes. Maar ze lusten ook vetbollen en zaadmengsels. Ze kunnen wel erg competitief zijn, dus maak drie of vier voerplekken op de grond.

Boomkruiper, boomklever, grote bont specht

Dit zijn vogels die hun voedsel zoeken langs een boomstam. Voer ze dus ook langs een boomstam. Smeer er wat vogelpindakaas of ander vet op, of hang een pindasilos vlak langs de stam.

Grote vogels weren

Natuurlijk moeten ook kraaiachtigen, meeuwen en duiven eten. Deze grote vogels komen echter vaak in groepen en eten in korte tijd alles op. Om de kleinere vogels dan te helpen gebruikt u voedersilo's. Voer op de grond of voertafel dekt u af met een beschermkooi.

Strooi verder kleine beetjes. Zo zijn de mussen er snel bij als u het tafelkleed uitklopt, maar halen meeuwen daar hun neus voor op. En voer onder struiken, dat is gewoon onhandig voor grote vogels.

Mag je 's winters water geven aan vogels?

Ja. Vogels zijn blij met iedere dag een platte schaal vers water om van te drinken en in te badderen.

Geen zout of suiker

Zet 's winters gerust een schaal lauw water buiten. Doe echter nooit zout in het water om het open te houden, want dat is ongezond voor vogels als ze ervan drinken. Voeg ook geen suiker toe. Als ze baden in suikerwater, zitten hun veren onder een plaklaagje. Tip: doe een stuk gaas over de schaal, dan kan suiker geen kwaad.

Streng vorst Vriest het heel hard en blijft het water niet open? Geen probleem. Ze pikken dan sneeuw of rijp om aan vocht te komen. Of u kunt wat ijsblokjes vergruizen en de ijssplinters aanbieden. Erg koud in de buik, maar het helpt tegen de ergste dorst.

Is hygiënisch voeren onzin?

Nee, hygiënisch voeren is belangrijk. Verwijder poepjes, schimmels en bacteriën op tijd. Als de hygiëne niet goed is, doet bijvoeren meer kwaad dan goed. Tips:

1. Voer hoeveelheden die voor de avond opraken, zodat er geen resten overblijven.
2. Borstel of schudt voerhuisjes en voertafels regelmatig schoon.
3. Inspecteer silo's wekelijks. Als de zaden nat zijn en klonten, moet u ze weggooien.
4. Ververs water in waterbakken dagelijks.
5. Ontsmet de voer- en waterplaats af en toe met kokend water of een desinfectiemiddel.
6. Houd goed in de gaten dat vetproducten (vetbollen, vogelpindaas enzovoort) niet ranzig worden als het warmer weer wordt en haal ze weg als dat wel gebeurt.

Muizen en ratten

Met deze tips minimaliseert u eventuele overlast door ratten en muizen.

1. Zorg ervoor dat 's nachts geen voer blijft liggen. Dan planten muizen en ratten zich minder snel voort.
2. Voer in een voedersilo en niet op de grond en plaats er een opvangschaal onder om te voorkomen dat de vogels op de grond morsen.
3. Haal gemorste zaadjes regelmatig weg.
4. Stop eventueel een paar weken met voeren.

Kan ik zelf vogelvoer maken?

Ja! Het is ietsje meer werk, maar leuk om te doen en het ziet er prachtig uit!

Spechtenblok

Maak zelf een spechtenblok van een dikke boomtak of een open haardblok. Boor gaten in het hout, vul ze met vogelpindakaas en hang het in de boom. [Lees de uitgebreide uitleg.](#)

Pindaslinger

Een pindaslinger rijgen is een gezellige bezigheid met kinderen. Maak met een prikpen of spijkertje eerst een gaatje in de pinda; dat rijgt makkelijker.

Vetbol-creaties

Zelf vetbollen maken is makkelijk. Wees creatief: giet het gesmolten vet eens in een ouderwets kopje met een oortje dat u ophangt aan een tak of maak een fantastische vogeltaart! Een paar leuke ideeën met uitleg, [vindt u hier.](#)

Meer informatie

over de Tuinvogeltelling, de vogels uit deze Special, het voeren en een vogelvriendelijke tuinrichting:

- [Nationale Tuinvogeltelling](#)
- [Digitale vogelgids](#)
- [Webshop Vogelbescherming](#)
- [Vivara Natuurbeschermingsproducten](#)
- [Tuintips Vogelbescherming](#)
- [Mijn Vogeltuin](#)
- [Of neem contact op met Vogelbescherming](#)